

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-3105/2021. számú ügyben

A Kossuth Lajos Gyermekotthoni Központ és Általános Iskolában nevelkedő és tanuló gyermekek körülményeivel az intézmény működésével, a gondozott gyermekekkel szembeni bánásmóddal összefüggésben

Előadók:

- *dr. Györffy Zsuzsanna*
- *dr. Bene Beáta*
- *dr. Rostás Rita Ágnes*

Érintett szerv:

- Kossuth Lajos Gyermekotthoni Központ és Általános Iskola

2021.

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-3105/2021. számú ügyben**

A vizsgálat megindítása

A panaszosok a Kossuth Lajos Gyermekotthoni Központ és Általános Iskola (a továbbiakban: Gyermekotthon) megbízott vezetőjének visszatérő jellegű, az ott nevelkedő gyermekek jogainak érvényesülése, a jogszerű működés szempontjából súlyosan aggályos eljárását, mulasztásait sérelmezve fordultak a Hivatalomhoz.

A panaszbeadványokban foglaltak alapján felmerült a Gyermekotthonban gondozott gyermekek gondoskodáshoz és védelemhez fűződő, valamint oktatáshoz való jogával összefüggő visszásság gyanúja, ezért az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam. A felmerült egyes aggályok – így a Gyermekotthon és az iskola személyi és tárgyi feltételei, a gyermekek gondozási helyének a gyámhivatal határozata szerinti megfelelősége, rendkívüli események rögzítése, és az online oktatás megvalósulása – valóságtartalmáról helyszíni vizsgálaton kívántam meggyőződni.

Az eredményes ombudsmani vizsgálat érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés d) pontja alapján 2021 júniusában a Gyermekotthon székhelyén működő intézményben (1112 Budapest, Menyecske u. 16.) *előre be nem jelentett helyszíni vizsgálatot rendeltem el*. Vizsgálatomat nem terjesztettem ki a Gyermekotthon telephelyeire.

Az Ajbt. 21. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján az Integrált Jogvédelmi Szakszolgálat jogvédelmi biztosától, az Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat Fővárosi Gyermekvédelmi Szakszolgálatának (a továbbiakban: Gyermekvédelmi Szakszolgálat) területi igazgatójától tájékoztatást kértem a gyermekjogi képviselő, valamint a gyermekvédelmi gyámok gondozott gyermekekkel való kapcsolattartásról, a panaszbeadvány kapcsán intézményben tapasztaltakról.

Az érintett alapvető jogok

- a jogállamiság elve és a jogbiztonság követelménye: *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”* (Alaptörvény B. cikk (1) bekezdés);
- az oktatáshoz való jog: *„Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez. Magyarország e jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”* (Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdés);
- a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga: *„Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”* (Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés).

Az alkalmazott jogszabályok

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.);

- a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény, (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény);
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.);
- a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.);
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és a gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet);
- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sznyr.);
- a veszélyhelyzet ideje alatt teendő, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokkal kapcsolatos intézkedésekről, valamint a szociális és gyermekvédelmi szolgáltatásoknak a veszélyhelyzet ideje alatt elrendelt működési rendjéről szóló 556/2020. (XII.4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet)
- a koronavírus miatt a köznevelési és szakképzési intézményekben új munkarend bevezetéséről szóló 1102/2020. (III. 14.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat).

A megállapított tényállás

1. A panaszbeadványok tartalma és a vizsgálat előzményei

1.1. A panaszosok arról számoltak be, hogy a Gyermekotthon megbízott vezetője alapvető fogalmakkal, szabályokkal, törvényekkel nincs tisztában, saját elmondása szerint súlyos kábítószerfüggő volt. A panaszosok állítása szerint a Gyermekotthon Skoda márkájú autóját sajátként használja, a gondozott gyermekeket pedig az intézmény telephelyei¹ között gyámhivatali határozat nélkül helyezi át. A vezető többször a gyermekjogi képviselő észrevételeivel szemben foglalt állást, a kollégáit törvénysértésre utasította. Előfordult, hogy a Gyermekotthonban olyan rendkívüli esemény történt, amely rendőri intézkedést igényelt volna, de a vezető a hatóságok értesítését megtiltotta, amit a „rendőrséggel való jó kapcsolat” megtartásával indokolt.

A beadványozók szerint a Gyermekotthon tagintézményeiben a járványhelyzet alatt az online oktatás ténylegesen nem valósult meg, informatikai eszközöket ugyanis ehhez nem biztosított a megbízott vezető. A panaszosok tudomása szerint a Gyermekotthoni Központ belső iskolái csupán a kötelező szakmai létszám 50%-ával rendelkeznek. Megfelelő szakmai végzettségű vezetője az iskolának egy éve nincs, a csoportokban a nevelők száma a törvényi előírásnak is csak töredéke. A panaszosok sérelmezték azt is, miszerint a Béke Gyermekotthon korábbi igazgatója tanácsadóként

---

¹ A Gyermekotthon telephelyei: **Telek:** 1021 Budapest, Széher út (010934/24 hrsz.), **Kossuth Lajos Gyermekotthoni Központ és Általános Iskola Béke Általános Iskolája** (1021 Budapest, Dénes utca 1), **Béke Gyermekotthon** (1021 Budapest, Hárshegyí út 9.), **Kornis Klára Gyermekotthon** (1045 Budapest, Árpád út 199.), **Bócsai Lakásotthon I.** (6235 Bócsa, IV. körzet 156. sz., külterület 0322/2. hrsz.), **Bócsai Lakásotthon II.**(6235 Bócsa, IV. körzet 147. sz., külterület 0304/43. hrsz.), **Speciális Gyermekotthon** (1095 Budapest, Soroksári út 72.)

visszatérne a fenti telephelyre. Hosszasan sorolták a korábbi igazgató tudomásuk szerinti pénzügyi és egyéb visszaéléseit, a gyermekkel szembeni bánásmódját.

A panaszosok kérték a Gyermekotthon megbízott igazgatója alkalmasságának tisztázását, és azt, hogy a gyermekbántalmazások és rendkívüli események jelentése megtörtént-e. Kérték továbbá annak vizsgálatát is, hogy az intézmény székhelyén, telephelyein és az általános iskoláiban a személyi feltételek megfelelnek-e a törvényi előírásoknak, valamint, hogy az intézmény székhelyén és telephelyein minden gyermek az arra a gondozási helyre szóló határozattal rendelkezik-e.

1.2. A Gyermekotthonban korábban két alkalommal² volt már ombudsmani vizsgálat. A legutóbbi, **AJB-2875/2020. számon kiadott jelentés** rögzítette, hogy *a Gyermekotthonban a személyi feltételek nem feleltek meg a jogszabályi előírásoknak, az adatszolgáltatás alapján megállapítható volt a nagyarányú dolgozói fluktuáció is.* A Gyermekotthon megfelelő tárgyi feltételek biztosítása kapcsán a jelentés a fenntartó Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Fővárosi Kirendeltsége (a továbbiakban: Fenntartó) mulasztását állapította meg. A Gyermekotthon Iskolájában folyó oktatás kapcsán alapjoggal összefüggő visszásságot a pedagógus hiány, valamint az iskola tárgyi feltételeinek hiányossága és azok lepusztultsága okozott.

A jelentésben a feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság megszüntetése és jövőbeli bekövetkezésének megelőzése érdekében *az intézmény Fenntartójának igazgatóját arra kértem, hogy haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket a megfelelő személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése érdekében.* A Gyermekotthon igazgatóját pedig intézkedésre kértem annak érdekében, hogy a szakdolgozói létszám megfeleljen az NM rendeletben meghatározott létszám-minimum normáinak.

2. A helyszíni vizsgálat

A Gyermekotthonban **2021. június 21-án** munkatársaim útján előre be nem jelentett helyszíni vizsgálatot tartottam. A helyszíni vizsgálatra érkező munkatársaimat³ a Gyermekotthon vezetője fogadta. Az igazgató a Béke Gyermekotthoni Egységben volt, később csatlakozott az vizsgálathoz. Az vizsgálat során a Gyermekotthon munkatársai mindvégig segítőkészek voltak. Munkatársaim a Gyermekotthon működését meghatározó dokumentumok másolatait bekérték, a helyszínen írásbeli adatszolgáltatást, illetve tájékoztatást kértek a dolgozói és gondozotti létszámadatokról, illetve a gyermekek tanulói státuszáról, tankötelezettségük teljesítésének módjáról, iskolájáról, osztályfokáról.

2.1 A helyszíni vizsgálat során kapott általános tájékoztatás

A Gyermekotthonban *az engedélyezett férőhely 103 fő.* A helyszíni vizsgálat idején a befogadott 34 gyermekből 29 tartózkodott az intézményben, a speciális csoportok nem működtek. A szakmai vezető tájékoztatása szerint a kis létszámot az indokolja, hogy négy csoportban felújítás zajlik. Az épület kialakítása, a lakótelepi környezet a speciális ellátási igényű gyermekek nevelésére nem alkalmas, a tervek között szerepel a speciális ellátási igényű gyermekek fogadása helyett utógondozói részleg nyitása.

---

² Lásd AJB-166/2016. és AJB-2875/2020. számú jelentések

³ A vizsgálatban egy jogász, egy pedagógus-jogász és egy pedagógus-pszichológus végzettségű munkatársam vett részt.

A Gyermekotthonban 2019. november 13-án tartott ombudsmani vizsgálat⁴ óta már a negyedik igazgató vezeti az intézményt. A jelenlegi vezető 2021. február 16-óta látja el a feladatát, a szakmai vezető 2021. január 1-jén lépett munkába.

A kapott tájékoztatás szerint 2021. év elején 30-40%-os volt a dolgozói fluktuáció, az utóbbi hónapokban ez nem növekedett, inkább stagnál. Két főállású pszichológus dolgozik az intézményben, azonban gyermekfelügyelő, nevelő, gyermekvédelmi asszisztens és gyógypedagógus munkatársakat keresnek. Az igazgató szerint sem a szakellátói létszám, sem a munka minősége nem megfelelő, kiemelte a képzések jelentőségét, ezért 2021 szeptemberétől belső képzéseket szeretne indítani.

2021-ben két gondozási hely változtatási kérelmet nyújtott be az intézmény az illetékes gyámhivatalokhoz. Az egyik gyermek nem akart a kijelölt gondozási helyére menni, ezért 2021 áprilisában összetűzésbe került az igazgatóval, ezt követően azonban rendkívüli esemény nem történt az intézményben.

A járványhelyzet alatt elrendelt látogatási tilalom idején a gyermekjogi képviselő és a gyermekvédelmi gyámok telefonon tartottak kapcsolatot a gondozott gyermekekkel és a szakdolgozókkal. A gyermekjogi képviselő telefonon jelezte az online oktatással kapcsolatos, infrastruktúra hiányát érintő aggályait. A gyermekjogi képviselő áprilisban személyes látogatást tett az intézményben. A Gyermekotthonban törvényes képviselői feladatokat ellátó gyermekvédelmi gyámok havonta, vagy ennél gyakrabban látogatnak az intézménybe, kapcsolatuk a Gyermekotthon dolgozóival jó.

Az ételmezésre fordítható összeg 863 Ft/nap/fő, amit az intézményvezető nagyon kevésnek tart, mivel a tartós élelmiszeradományok gyakorlatilag megszűntek. A gyermekek a helyszíni vizsgálatkor a Gyermekotthon ebédlőjében fogyaszthatták el a helyben főzött ebédet, 2021 szeptemberétől már a tagintézményekben is az itteni, központi konyhán főzött ebédet fogják kiszállítani. A reggelit és a vacsorát, szünidőben és hétvégeken a tízórait és az uzsonnát is a csoportokban kapják a gyerekek.

A kapott tájékoztatás szerint az intézmény személygépkocsiját – a korábbi visszaélések okán – csak a Gyermekotthon vezetője, helyettese és a futár használhatja.

2.2. A helyszíni bejárás tapasztalatai

A Gyermekotthon helyszíni bejárásakor a gyerekek kedvesen, szeretettel fogadták, köszöntötték mind az igazgatót, mind azokat a munkatársakat, akik a látogatás alatt éppen szolgálatban voltak. A Gyermekotthon belső iskolájának teljes körű felújítása megtörtént. A Gyermekotthonnal közösen használt tornatermet is felújították, az udvaron elkészült a futballpálya és a röplabdapálya is. Az Iskolában 8 szaktanterem, 1 egyéni fejlesztő szoba, 1 relax-szoba és 1 tornaterem található.

A Gyermekotthonban élő gyermekek egy része külső iskolába járt (9 fő), a többiek a Belső Iskola tanulói. A külső iskolákba járók számára a digitális oktatás feltételeit nehezen tudta az intézmény biztosítani, a 9 főre 3 laptopjuk volt, ezért az érintett tanulóknál előfordult, hogy a saját telefonjukon lévő internet elérést használták az iskolai feladatok megoldására. Ezzel összefüggésben a gyermekjogi képviselő is telefonon jelezte (a gyámoktól is érkezett visszajelzés), hogy a külső iskolákba járó gyermekek nem kapcsolódnak be az iskolai oktatásba. A Gyermekotthon helyettes vezetőjének tudomása szerint a külső iskolába járó gyerekek később pótolták az internetelérés nehézsége miatt elmaradt iskolai feladatokat, ebből hátrányuk nem származott. Az intézmény törekszik az épület internet elérésének a megoldására.

---

⁴ Lásd AJB-2875/2021. számú jelentés

A Belső Iskola tanulói számára az Iskola tanárai előre elkészített és nyomtatott formában biztosították a tanulmányok folytatásához szükséges tananyagot, amit a gyermekek a csoportban oldottak meg a csoport alkalmazottjainak a segítségével. Ennek érdekében a csoport napirendjét is átszervezték, így az iskolai feladatokban való haladáshoz nevelők segítségét is igénybe tudták venni.

A 96 férőhelyes Belső Iskolában 18 gyermek tanul, egy fő kintről jár be, akinek a testvére a Gyermekotthonban él. A Belső Iskolában 6 fős nevelőtestület működik, a jelenlegi igazgató 2021 májusától dolgozik itt. Nyelvtanárral, matematika tanárral rendelkeznek. Szükség lenne egy pszichológusra, noha az nem tartozik a kötelező létszámba. Ennek ellenére a Gyermekotthon egyik pszichológusától kapnak segítséget. Szükség lenne, hogy szociális munkás is dolgozzon az iskolában. A Belső Iskola további működésével kapcsolatos tervek előkészítés alatt vannak, várhatóan a Gyermekotthon másik telephelyén működő tagintézmény (Béke Általános Iskola) tanulói a jövőben a székhelyen működő Iskolába fognak járni.

A 2021 májusára felújított gyermekotthoni csoportokban a falakat lefestették, de meghagyták a színes, barátságos, egyedi graffitiket, az ajtókat mázolták, a konyhabútorokat kicserélték. A gyermekek vaságyakat kaptak (elmondásuk szerint ennek örültek), de a matracok nagyon vékonyak. A csoportok díszítése a vizsgálat idején folyamatban volt.

A felújítás alatt álló „torony” lépcsőháza fehér, a felső szintjén a helyszíni bejárás idején nem volt csoport. Ahol gyerekek voltak, ott a helyiségek meglehetősen rossz állapotban voltak, a falak koszosak, a zuhanyozónak az ajtaján nem volt zár, a csaptelepen nem volt nyitókar/gomb. A kapott tájékoztatás szerint a másik zuhanyozóban ki lehet nyitni a vizet, azt használják. A nappali-étkező, a csoport közösségi tere tiszta volt, de ott is hiányzott a csempe a falról, a berendezésük, és főleg az egész épületrész (torony) hangulata nem túlságosan barátságos, inspiráló.

A megtekintett nevelői szobához tartozik zuhanyzó, amit nem használnak, külön nevelői WC van, nincs azonban ágy a szobában, amelynek az indoka az, hogy az éjszakai nevelőnek ébren kell maradni, esetleg a csoport nappalijában található kanapéra tud ledőlni. A nevelői szobában volt látható a gyermekjogi képviselő elérhetősége, és több lelakatolt szekrény, melyekben gyógyszer, élelmiszer stb. volt. A szekrényhez minden szakdolgozónak van kulcsa. **Munkatársaim a helyszíni bejárás során a gyermekotthoni csoportokban a gyermekjogi képviselő elérhetőségét és a házirendet kifüggesztve nem látták.**

A vezetői tájékoztatás szerint a teljes felújítás után tud az intézmény az engedélyezett létszámnak megfelelően gyermekeket fogadni.

3. A Gyermekotthon vizsgálata során készített interjúk összegzése

Munkatársam öt gyermekkel és egy szakdolgozóval (csoport koordinátor) készített interjút. Az *anonim személyes interjúkból* a jelentésem tényállásában a vizsgálat szempontjából releváns információkat rögzítettem.

A meghallgatott *koordinátor* 5 és ½ éve dolgozik az intézményben. Szeret itt dolgozni, szívesen maradna. Elmondta, hogy sok az új kolléga, de nehéz a helyzet a több igazgatóváltás miatt, a változtatások hátterét nem ismeri, de mindegyik vezetőnek más a koncepciója, más a szakmai véleménye, bizonyos dolgokat másként gondol, emiatt mondott fel több kolléga. Nagy a fluktuáció, de a gyermekek esetében igyekeznek az állandóságot biztosítani, vagyis, ha probléma van egy gyermekkel, akkor nem áteszik egyik csoportból a másikba, hanem igyekeznek csoporton belül

rendezni a problémákat. Az étkezések az ebédlőben zajlanak, a csoportokban is szoktak főzni, de inkább sütni szeretnek a gyerekek.

A koordinátor elmondta, hogy a digitális oktatás időszakában a külső és belső iskolások másként tanultak. A külső iskolások laptopokat kaptak, azokkal követhették az online órákat. A belső iskolások pedig papíralapon kapták meg a feladatokat, a Belső Iskola tanárai hozták be a feladatokat, de ők nem találkoztak a gyerekekkel, nem tanították őket. A csoportnevelő, valamennyi a csoportnál dolgozó felnőtt, így ő is segített a feladatok elvégzésében. Túlórázniuk nem kellett a digitális oktatás miatt. A fejlesztőpedagógus – aki a vizsgálat idején már nem dolgozott az intézményben – segített azoknak a gyerekeknek, akik nehezebben tanultak. A gyermekek közül a Belső Iskolába járók elmondták, hogy a jelenléti oktatás szünetelése idején a feladatokat a tanárok felküldték a Gyermekotthonba és a nevelők segítettek nekik megoldani azokat.

Az egyik gyermek elmondása szerint a digitális oktatás alatt a külső iskolába járóknak próbálták biztosítani a laptopot akkor, amikor tanítás volt, néhányan pedig a telefonjuk segítségével kapcsolódtak be az oktatásba. Úgy tudja, a nevelők osztották meg a saját internetüket, mert nem volt elég az internetelérés. Volt, hogy az egész óra azzal ment el, hogy próbálták a hangot beállítani, annyira rossz volt a hang minősége, többször lefagyott a rendszer, vagyis nem működött jól a digitális oktatás. Máskor sem jobb az internet minősége az intézményben. A szobákban pedig eleve nincs internetelérés.

Két gyermek úgy nyilatkozott, hogy a gyámjával nincs igazán kapcsolata. Két gyermek rendszeres gyámi kapcsolattartásról számolt be. A gyermekjogi képviselőről viszont a megkérdezett gyermekek még nem hallottak, nem tudták, hogy mi a feladata.

Az egyik meghallgatott gyermek az ellátást jónak ítélte, elmondta, hogy meleg víz mindig van, enni az ebédlőben szoktak, de időnként a csoportban is sütnék. Nem szokott éhes lenni. Takarítani a gyerekek szoktak, a saját szobájukat mindennap ki kell takarítani, de néha egy-egy nap kimarad. Elmondta, hogy a zsebpénzét „nasira” költi, ha olyan kedve van, máskor meg elrakja, hogy el tudjon utazni az anyukájához.

4. A dokumentumelemzés tapasztalatai

A rendelkezésemre bocsátott dokumentumokat áttekintettem, jelentésem tényállásában *a vizsgálat szempontjából releváns információkat és adatokat* rögzíttem.

4.1. A Gyermekotthon alaptevékenysége, létszámadatok, a gyermekek ellátási szükséglete, csoportbeosztása

A Gyermekotthon *alapfeladata a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás, utógondozás biztosítása.* A Gyermekotthon a szakmai programja alapján alkalmas speciális és különleges ellátást igénylő gyermekek integrált ellátására. A közös igazgatású, többcélú gyermekvédelmi intézmény köznevelési feladatot ellátó önálló szakmai egységében, különleges bánásmódot igénylő, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, továbbá szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján sajátos nevelési igényű enyhe fokban értelmi fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nappali rendszerű általános iskolai integrált nevelése, illetve oktatása folyik.

Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának (a továbbiakban: Fővárosi Kormányhivatal) 2016. augusztus 26-án és szeptember 1-jén kiállított Tanúsítványai szerint a Kossuth Lajos Gyermekotthoni Központ és

Általános Iskola Gyermekotthoni I. számú Szakmai Egységében az engedélyezett férőhelyek száma 47 fő, a Gyermekotthoni II. számú Szakmai Egységében 40 fő, a Speciális Gyermekotthoni Egységében pedig 16 fő (összesen 103 fő).

A Gyermekotthon *I. számú Szakmai Egységben* három csoport működik. Az 1. számú csoportban 7 fő – 10 és 16 év közötti – leánygyermek él, négyen különleges, hárman átlagos szükségletűek. Az I. számú Szakmai Egység 2. csoportjába 10 fő – 10 és 17 év közötti – fiút helyeztek. 8 gyermek átlagos, 2 gyermek pedig különleges szükségletű. Az I. számú Szakmai Egység 3. csoportjába a vizsgálati idején nem volt gyermek elhelyezve, a 4. számú, utógondozotti csoportban 4 fő fiatal felnőtt élt. A Gyermekotthon *II. számú Szakmai Egységben* két csoport működik. A 2. számú csoportban 7 fő (3 lány és 4 fiú) – 9 és 17 év közötti – gyermek él, hárman átlagos, ugyancsak hárman különleges szükségletűek, 1 gyermek pedig kettős szükségletű. A II. számú Szakmai Egység 3. csoportjába 6 fő – 13 és 17 év közötti – fiút helyeztek. 2 gyermek átlagos, 3 gyermek különleges, 1 gyermek pedig speciális szükségletű. A *Speciális Gyermekotthoni Egységében* a vizsgálat idején nem volt gyermek elhelyezve.

4.2. A személyi feltételek

A 2021. június 21-ei állapot szerint a Gyermekotthon megbízott igazgatója tanító végzettségű, a Gyermekotthon vezetője szociálpedagógus. Az *I. számú Szakmai Egység* pszichológiai tanácsadójának főiskolai végzettsége van. A növendékügyi előadó főiskolán szerzett igazgatásszervezői képesítést. Gyógypedagógus/fejlesztő pedagógus nincs a Szakmai Egységben.

A *I. számú Szakmai Egység 1. számú csoportjában* 2 fő (tanári, szociálpedagógus végzettségű) nevelő dolgozik, itt dolgozik tanári beosztásban egy mérnök-tanár végzettségű munkatárs is. E csoportba 8 fő gyermekfelügyelőt osztottak be: 2 főnek gyermek-és ifjúságfelügyelő (OKJ), 1 főnek főiskolai művelődésszervező, 1 főnek gyógypedagógiai asszisztens, 1 főnek óvodai dajka, 1 főnek dajka végzettsége van. E csoportban 2 gyermekfelügyelő érettségivel rendelkezik, szakképzettség nélkül. A gyermekvédelmi asszisztensnek gyógypedagógiai segítőmunkatárs (OKJ) végzettsége van. A csoportba beosztott 12 munkatárs közül 2 fő 2020-ban 4 fő pedig 2021-ben kezdett az intézményben dolgozni.

A *I. számú Szakmai Egység 2. számú csoportjában* nevelői beosztásban senki nem dolgozik. Gyermekfelügyelői beosztásban 5 fő, gyermekvédelmi asszisztens beosztásban 4 fő dolgozik. A gyermekfelügyelők közül 1 főnek óvodapedagógusi, 1 főnek gyógypedagógiai segítő munkatárs, 2 főnek érettségi, 1 főnek pedig 8 általános végzettsége van. A gyermekvédelmi asszisztensek közül 1 fő szociális és ifjúsági munkás, 1 fő pedagógiai és családsegítő segítő munkatárs. 1 főnek pedagógiai családsegítő (OKJ), 1 főnek gyógypedagógiai asszisztens (OKJ) képzettsége van. A 9 munkatárs közül 5 főnek 2020-ban, 2 főnek 2021-ben kezdődött a munkaviszonya.

A *II. számú Szakmai Egység* szociálpedagógus vezetője nevelői beosztásban van, a pszichológusnak egyetemi végzettsége van. Növendékügyi előadó, gyermekvédelmi ügyintéző, valamint gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus nincs a Szakmai Egységben.

A *II. számú Szakmai Egység 2. számú csoportjában* 2 fő (tanár, szociális munkás végzettségű) nevelő, 4 fő gyermekfelügyelő és 1 fő gyermekvédelmi asszisztens dolgozik. A gyermekfelügyelők közül 1 fő gyermek és ifjúságvédelmi felügyelő, 1 fő 8 általános végzettségű, 2 fő érettségizett. A gyermekvédelmi asszisztens felsőfokú végzettségű pedagógiai és családsegítő munkatárs. A 7 fő szakdolgozó közül 4 fő 2020-ban 1 fő 2021-ben kezdett az intézményben dolgozni.

A II. számú Szakmai Egység 3. számú csoportjában nevelői beosztásban senki nem dolgozik Gyermekfelügyelői beosztásban 7 fő van. Közülük 1 főnek óvodai dajka, 1 főnek gyógypedagógiai segítő munkatárs (OKJ), 1 főnek gyermek és ifjúság felügyelő (OKJ) végzettsége van, 4 fő érettségizett. A gyermekvédelmi asszisztens érettségizett ifjúságsegítő. A 8 fő szakdolgozó közül 4 fő 2020-ban 2 fő pedig 2021-ben kezdett az intézményben dolgozni.

2020. január 1-jétől 2021 májusának végéig 76 munkatárs munkaviszonya szűnt meg. Közülük 43 fő 2020-ban kezdett az intézményben dolgozni, többen mindössze 1 napot töltöttek a Gyermekotthonban.

4.3. A rendkívüli események

A Gyermekotthonban 2020. január 1-jétől 2021 májusának végéig 17 rendkívüli eseményt rögzítettek. Két esetben 14 éven aluli gyermek engedély nélküli eltávozása, egy esetben gyermek tárgy elleni agressziója (falba ütés), négy esetben gyermek részéről szakdolgozó fizikai bántalmazása, egy esetben gyermek részéről szakdolgozót ért fenyegetés, egy esetben marihuánás cigaretta fogyasztása, egy esetben túlzott alkoholfogyasztás, két esetben lopás, két esetben dühkitörés, egy esetben tornatermi baleset, egy esetben kortárs bántalmazás, egy esetben pedig COVID fertőzöttség miatti gyanú került rögzítésre. E rendkívüli események kapcsán az intézményben belső vizsgálat 11 esetben történt, a rendőrséget pedig 8 alkalommal értesítették.

4.4. Gyámhatósági határozatok a gondozási hely kijelölése tekintetében

A Gyermekotthonban élő 30 gyermek nevelésbe vételét elrendelő/fenntartó határozatokban a gyermekek gondozási helyeként a Kossuth Lajos Gyermekotthoni Központ és Általános Iskola Menyecske utcai telephelye van meghatározva. A négy fiatal felnőtt utógondozói ellátását elrendelő határozatok rendelkezése szerint az utógondozói ellátást ugyancsak a Gyermekotthon Menyecske utcai telephelye biztosítja. A Gyermekotthon vezetője által megküldött iratok alapján megállapítható, hogy a veszélyhelyzet fennállásának ideje alatt egy személy utógondozói ellátását biztosították a Korm. rendelet alapján. Utóbb kiderült azonban, hogy a fiatal felnőtt nem nyújtott be kérelmet a gyámhivatalnál az utógondozói ellátás elrendelése iránt, kérelem hiányában az ellátásnak jogszabályi alapja nem volt, ezért az utógondozói ellátás teljesítését a Gyermekotthon 2021. május 31-től megszüntette.

5. Az Integrált Jogvédelmi Szakszolgálat jogvédelmi biztosának válasza

Az Integrált Jogvédelmi Szakszolgálat jogvédelmi biztosának válasza szerint a gyermekjogi képviselő a feladatait a Gyermekotthonban 2020. február 1-től látja el. A látogatási rend szerint a gyermekjogi képviselőnek 3 havonta kell az intézményekben a csoportokat felkeresnie, beszélgetést kezdeményezni a gyermekekkel és a dolgozókkal. Ennek azonban a járvány miatti intézménylátogatási tilalom miatt az elmúlt másfél évben nem minden esetben tudott maradéktalanul eleget tenni.

A gyermekjogi képviselő 2020 februárjában, az akkori vezetővel vette fel a kapcsolatot és bemutatkozott a gyermekeknek. 2020 márciusától járvány alatti, kijárási és látogatási tilalommal érintett időszakban a gyermekek és a szakdolgozók a gyermekjogi képviselőhöz telefonon, e-mailen és egyéb infokommunikációs platformon fordulhattak. A gyermekek ezen időszak alatt a gyermekjogi képviselőt nem keresték, ezért folyamatosan tájékozódott az intézményi működésről.

A gyermekjogi képviselő a kijárási és látogatási tilalom feloldását követően már másnap felkereste az intézményt, ahol a gyermekek – tekintettel arra, hogy 2 hónap után végre elhagyhatták az intézményt – nehezen voltak elérhetőek. Azon gyermekek, akik koruknál fogva nem mehettek kimenőre, elmondták, hogy nehéz volt számukra ez az időszak, mert bár nagy udvaruk van, mégis bezárva érezték magukat. Többen elmondták, hogy a digitális oktatás alatt javult a tanulmányi eredményük, de nagyon hiányoztak nekik az osztálytársaik. Beszámoltak arról is, hogy a nevelők sokat segítettek nekik, csapatversenyeket is rendeztek számukra ahol értékes nyeremények voltak. A gyermekek panaszt erre az időszakra vonatkozóan nem fogalmaztak meg.

2020 júniusában az intézmény vezetésében ismét változás történt. A gyermekjogi képviselő június közepén kereste fel a Gyermekotthont. A gyermekek elmondták, hogy sok mindenben történt változás az előző vezetőhöz képest, de *nem voltak világosak számukra a szabályok*. Ilyen kérdés volt például, hogy miképpen juthatnak új ruhához, miképpen vehetik igénybe az otthonban lévő sportszereket. Emellett *a gyermekek számára engedélyezett volt a gyermekotthon területén történő dohányzás*. Konkrét panaszként azt fogalmazták meg a gyermekek ezen időszak alatt, hogy a zsebpénz felhasználásukat is korlátozták, nem vehetnek rajta édességet, chipset. A fentiek miatt *a gyermekjogi képviselő egyeztetést kezdeményezett az intézmény vezetőjével*. A dohányzás engedélyezésének azonnali megszüntetését, továbbá a gyermekek tájékoztatási rendjének módosítását, illetve zsebpénz felhasználás korlátozásának megszüntetését kérte. Az akkori igazgató a dohányzásra vonatkozó észrevételt elfogadta, a gyermekek tájékoztatását nem tartotta indokoltnak. Ez utóbbi kérdést a gyermekjogi képviselőnek végül az általános helyettessel sikerült rendeznie.

A gyermekjogi képviselő 2020 augusztusában az iskola kezdés előtt, majd szeptember közepén kereste fel az intézményt. Szeptembertől részt vett több alkalommal is a Belső Iskolába járó gyermekek napi teljesítményértékelése érdekében összehívott megbeszélésen, melyen a gyermekek is jelen voltak. A gyermekek ezeken az értékeléseken pozitív megerősítést kaptak az iskolai tevékenységük kapcsán.

A következő igazgató vezetése alatt megkezdődött az intézmény tárgyi környezetének rendezése, a tornaterem felújítása, az intézményi szakmai programok, szakkörök megújítása. A gyermekek egyre felszabadultabbak, kiegyensúlyozottabbak lettek. A szakmai létszám rendeződni látszott. Egy névtelen jelzés érkezett 2020. decemberben a gyermekjogi képviselőhöz, ami az utógondozói ellátás vonatkozásában említett hiányosságokat: pl. internet hiánya, fűtés hiánya. A gyermekjogi képviselő a helyszínen tájékozódott, ahol a jelzett hiányosságokat nem észlelte. Az utógondozott fiatalok elmondták neki, hogy az internet hozzáférés időnként akadozik, de alapvetően biztosított számukra. Karácsonykor rengeteg ajándékot kaptak a gyermekek, amikor erről beszélgetett velük, a gyermekjogi képviselőnek felsorolni sem tudták hány csomag várt rájuk. Panasz ebben az időszakban nem érkezett a gyermekjogi képviselőhöz.

2021 márciusában ismét vezetőváltás történt. Ekkor az otthonvezetők, csoportvezetők is ismét kicserélődtek, illetve egy újabb hulláma következett a járványnak. A gyermekektől ebben az időszakban a digitális oktatással kapcsolatban érkezett panasz. Telefonon elmondták, hogy a saját mobiltelefonjukon rendelkezésre álló interneten tudnak bekapcsolódni az oktatásba. A gyermekotthoni vezetővel történt egyeztetés alapján kiderült, hogy valóban ilyen helyzet állt elő, mert a hálózati internettel problémák adódtak. Az intézménnyel egyeztetve arra az egyezsége jutott a gyermekjogi képviselő, hogy arra az időszakra, amíg a technikai problémák nem rendeződnek, az intézmény a mobilinternet költségeit megtéríti a gyermekeknek.

6. A Gyermekvédelmi Szakszolgálat igazgatójának válasza

A *Gyermekvédelmi Szakszolgálat igazgatójának tájékoztatása szerint* a Gyermekotthonban hét gyermekvédelmi gyám lát el törvényes képviselői feladatokat, akik a Gyvt. által meghatározott időben keresik fel a gyermekeket a gondozási helyükön. A gyermekvédelmi gyámok *általános véleménye*, hogy a gyermekotthoni és iskolai vezetés törekszik a gyermekek életkörülményeinek javítására, a következetes nevelési keret-rendszer kialakítására és működtetésére, a gondozási helyen élő gyermekek sem éltek panasszal az ellátás, bánásmód tekintetében. A szakmai vezetőkkel történő kommunikáció megfelelő, a munkatársak mindig elérhetőek és naprakész információkkal rendelkeznek. A gyermekvédelmi gyámok *összességében pozitív változásokat tapasztaltak* a Gyermekotthon pedagógiai szemléletében.

A gyámok beszámoltak arról is, hogy az intézmény a gyermekek részére rendszeresen szervez belső és külső programokat. Egy gyermekvédelmi gyám ezzel ellentétben strukturálatlan szabadidő felhasználásról számolt be. A *Gyermekotthonból engedély nélkül távol levő gyermekek aránya meglehetősen magas*, a távollétük periodicitása változó: a kapcsolattartásról, kimenőről késve visszaérkező, az időnként eltűnő, és a folyamatosan elérhetetlen gyermekekről egyaránt tudnak a gyámok. Az egyik gyám két alkalommal észlelt egy-egy gyermekfelügyelő általi bántalmazás- esetet, mindkettő kivizsgálása és jelzése, a gyermeki jogok védelme mentén, az ágazati protokollnak megfelelően történtek. Az intézményvezetés ugyan a tárgyi környezet rehabilitációjára törekszik, a gyermekvédelmi gyámok véleménye szerint az intézmény tárgyi, infrastrukturális körülményei nagyon sivarak.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, és az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint a hatóság tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 18. § (2) bekezdés a) pontja szerint az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szerv közszolgáltatást végző szervnek minősül. A Gyvt. 95. §-a alapján az otthont nyújtó ellátás biztosítása állami feladat. Ebből következően a gyermekvédelmi szakellátás intézményei közszolgáltatást végeznek, így tevékenységük vizsgálatára kiterjed a hatásköröm.

Eljárásom kapcsán rá kell mutatnom, hogy az – hatásköröm hiányában – nem terjedt, nem is terjedhetett ki a megbízott vezető alkalmasságának, az intézményi autó jogszerű használatának, a tanácsadó alkalmazási körülményeinek és indokoltságának, továbbá az évekkel korábbi visszaélésekre utaló állításoknak a vizsgálatára.

II. A vizsgált alapjogok és elvek tekintetében

Az alapvető jogok biztos a egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az országgyűlési biztos következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjogkorlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott alapjogi tesztek.

A jelentés megállapításaival összefüggésben ismételten hivatkozom arra, hogy az Alaptörvény vonatkozó rendelkezéseinek szövege az Alaptörvény Negyedik Módosításának hatályba lépését követően továbbra is nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében jellemzően nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek ellentétesek volnának a korábbi alkotmányunk szövegével. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy *„az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”*. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény Negyedik Módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi élel azt mondta ki azt, hogy *„az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”*

Ha összevetjük az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, XI. cikk (1)-(2) bekezdésében, XVI. cikk (1) bekezdésében foglaltakat a korábbi Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, a 67. § (1) bekezdésének, 70/D. § (1)-(2) bekezdésének a szövegével, akkor az állapítható meg, hogy a vizsgálat tárgyát képező alapvető jogok védelme tekintetében nem hoz olyan koncepcionális változást az Alaptörvény szövege, mely a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat elvetését, vagy jelentős tartalmi átértékelését alátámasztaná. Így elvi megállapításaim megfogalmazása, az alapjogok értelmezése során irányadónak tekintem az Alkotmánybíróság által mind az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően, mind pedig az azt követően meghozott határozataiban, azok indokolásában kifejtett megállapításokat, következtetéseket.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság korábbi töretlen gyakorlata alapján ennek a jogállami minőségnek nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság által gyakran hivatkozott tétel, hogy a jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Az

Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van, az egyik legfontosabb *a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége*: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Egy jogállamban ahhoz, hogy a személyek életviszonyaikat, működésüket, magatartásukat a jog által előírtakhoz tudják igazítani, az elvárt kötelezettségeiknek eleget tudjanak tenni, *szükség van a joganyag és a jogi eljárások stabilitására*. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.

2. Az Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdése alapján minden magyar állampolgárnak joga van *a művelődéshez, Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja*. Az Alaptörvény a személyiség kibontakoztatásának, a tájékozott és felelős polgárrá válásnak az egyik alapvető feltételeként *valamennyi magyar állampolgár jogát elismeri a műveltség megszerzésére törekvéshez*. E jog érvényesítése szükségszerűen állami cselekvést igényel: az állam az elengedhetetlenül fontos ismeretek megszerzését, a gyermekek megfelelő fejlődését többek között az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú oktatással biztosítja. Az Alaptörvény szerint az ismeretbővítés, a magasabb szintű szakmai, tudományos oktatásban való részvételhez kellő tanulás lehetőségét a középfokú oktatás korlátozásmentes és ingyenes elérhetőségével ösztönzi.

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből eredő intézményvédelmi kötelezettség összetett követelményrendszert támaszt az állammal szemben az alapjogok érvényesülésére. Magában foglalja a szabályozási kötelezettséget, adott esetben az anyagi támogatási kötelezettséget, a meglévő vagy az alapjog-érvényesülés szempontjából az Alaptörvény által megkívánt intézményes formák védelmét (s egyben tartózkodást a működés tartalmi befolyásolásától). Mindezek nyomán *fennáll az állam kötelezettsége az oktatáshoz való jog gyakorlásának lehetőségét biztosítani az intézményi struktúra létrehozásával, fenntartásával*. Az Alkotmánybíróság 3046/2013. (II. 28.) AB határozata kiemelte, hogy az oktatáshoz való jog, illetve az államot terhelő intézményvédelmi kötelezettség tartalmával több ízben foglalkozott, az ezekben kifejtett álláspontját pedig az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdésével összefüggésben fenntartja. Hangsúlyozta: a mindenkori törvényhozó és végrehajtó hatalom alkotmányos joga és egyben kötelessége az oktatási rendszer működtetésének folyamatos figyelemmel kísérése, a felmerülő hibák kijavítása, a hiányosságok pótlása, a működési zavarok elhárítása, az ellehetetlenülés megakadályozása.

3. A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges *védelemhez és gondoskodáshoz való jogát* az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése rögzíti. A gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz. Erre tekintettel kifejezetten a gyermekek jogaként rögzíti a törvény a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való jogot. E védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat. Ennek megfelelően a gyermek szülei, családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges feltételeket. *A gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga az állam kötelességét alapozza meg a*

gyermek személyiségfejlődése intézményes védelmére. A gyermek, mint az alapjogok alanya oldalán az életkorból adódó hátrányokat az állam oldaláról az objektív intézményvédelmi kötelezettség egyenlíti ki: az államnak aktívan kell cselekednie a gyermekek alapjogainak előmozdítása, érvényesülése, védelme érdekében.

Ezt az alaptételt megtaláljuk az Egyezmény preambulumban is, amely rögzíti, hogy a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után egyaránt. Az Egyezmény 1991-től a magyar belső jog részévé vált, részes államaként Magyarország kötelezettséget vállalt a gyermekkel foglalkozó, védelmét biztosító intézmények létesítésre, valamint ezen intézményekben a jogszabályoknak megfelelő szakmai létszám, szakértelem, biztonság, az egészséges környezetet biztosítására. Az Egyezmény 3. cikke minden gyermekekkel kapcsolatba kerülő intézményt és hatóságot a gyermek legjobb érdekének megfelelő eljárásra, döntésre kötelez. Az Egyezmény 19. cikk 1. pontja a részes államokat a gyermeket az erőszak bármely formájával szembeni védelemre kötelezi. Az Egyezmény 20. cikk 1. pontja a családi környezetétől ideiglenesen vagy véglegesen megfosztott gyermek védelmére és segítségére vonatkozó állami kötelezettséget rögzíti.

III. Az ügy érdemében

A helyszíni vizsgálat és a dokumentumelemzés során elsődlegesen a beadványokban foglalt aggályok ellenőrzése állt a fókuszban. Fontos szempontja volt továbbá, hogy a Gyermekotthonban folytatott korábbi ombudsmani vizsgálatokat követően *milyen változások történtek, javult-e az ott nevelkedő gyermekek helyzete.* A jelentés rögzíti a gyermekvédelmi szakellátás területén folytatott korábbi vizsgálatok tapasztalatai alapján levonható *következtetéseket* is, amely összhangban áll a bentlakásos gyermekvédelmi intézmények következetes ombudsmani gyakorlatával.

1. A Gyermekotthon kihasználtsága, létszáma, csoportbeosztása vonatkozásában

Az NM rendelet 124. § (1)-(2) bekezdése, valamint (2a) bekezdése szerint a gyermekotthonnak legalább 12, de legfeljebb 48 fő ellátására alkalmasnak kell lennie. Egy gyermekotthoni csoportban – a jogszabályban meghatározott kivételekkel – legfeljebb 12 fő helyezhető el. A 12 fős csoportban egyidejűleg legfeljebb 1 fő kettős szükségletű, 1 fő speciális szükségletű vagy 4 fő különleges szükségletű gyermek helyezhető el. A fenti előírásoktól kizárólag az érintett gyermekek érdekében lehet eltérni. Kettős szükségletű, speciális szükségletű, különleges szükségletű gyermek elhelyezése esetén a csoport létszáma csökkenthető. Az NM rendelet 124. § (3) bekezdése kimondja, hogy a csoport kialakításánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a csoportok nemek és életkorok szerint vegyes összetételűek legyenek, kivéve, ha ez nem szolgálja a gondozott gyermek egészséges személyiségfejlődését.

A rendelkezésekre álló iratok és információk szerint a Gyermekotthon 103 engedélyezett férőhelyére 34 gyermek, illetve fiatal felnőtt volt elhelyezve, ami 33 százalékos kihasználtságot jelent.⁵ A helyszíni vizsgálat időpontjában a csoportok létszáma, valamint a gyermekek csoportbeosztása a hatályos jogszabálynak megfelelt, *ezzel összefüggésben a vizsgálat tehát nem tárt fel alapjoggal összefüggő visszasságot.* Tudomásul vettem azt is, hogy az intézmény a gyermekotthoni részleg teljes felújítása után tud az engedélyezett létszámnak megfelelően gyermekeket fogadni.

---

⁵ A 2019. november 19-én a Gyermekotthonban AJB-2875/2020. számon folytatott helyszíni vizsgálatom idején az intézményben 49 gyermek volt elhelyezve.

A Gyermekvédelmi Szakszolgálat igazgatójától rövid úton – telefonon kért – tájékoztatás szerint 2021 szeptemberében a fővárosban 38 gyermek várt a szükségletének megfelelő gondozási hely kijelölésére. Közülük 23 gyermek nevelőszülői elhelyezésre várt (többüknél a sokadik nevelőszülői megkeresés volt folyamatban). Két gyermek központi speciális gyermekotthoni várakozólistán volt.⁶ Egy fő szociális otthoni, 2 fő ápoló/gondozó/fogyatékos személyek otthonába való elhelyezésre várt. Születendő gyermekével együttes elhelyezésre egy 16 éves várandós lánynak volt szüksége. A kapott adatszolgáltatás szerint 9 olyan átlagos, speciális, vagy kettős szükségletű gyermek volt, akit a Gyermekotthon is tudna fogadni.

Mindezekkel együtt az ombudsmani vizsgálati tapasztalatok nyomán a fővárosi gyermekvédelmi rendszer egészének működése oldaláról aggályosnak minősül egy ilyen jelentős intézményben az engedélyezett férőhelyek tartósan alacsony kihasználtsága, illetve a Speciális Gyermekotthoni Egység teljes kihasználatlansága.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a kialakult helyzet alkalmas arra, hogy sértse a gyermekotthoni elhelyezésre váró gyermekek legjobb érdekét figyelembe vevő eljárás elvét, hatásában az érintett gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogával összefüggő visszásságot is okoz, a jogsérelem közvetlen veszélyét idézi elő.

2. A Gyermekotthon tárgyi feltételei tekintetében

A helyszíni vizsgálatom idejére a Gyermekotthon Belső Iskolájának teljes körű felújítása megtörtént. A Gyermekotthon és az Iskola által közösen használt tornatermet is felújították, az udvaron elkészült a futballpálya és a röplabdapálya. A 2021 májusára felújított gyermekotthoni csoportok díszítése a vizsgálat idején folyamatban volt. A felújítás alatt álló csoportokban a helyiségek meglehetősen rossz állapotban voltak.

Összességében megállapítom, hogy a megfelelő tárgyi feltételek biztosítása érdekében a Fenntartó a szükséges intézkedéseket megtette. A felújítási munkálatok a helyszíni vizsgálat idején még folyamatban voltak, de a korábbi jelentésemben feltárt, tárgyi feltételek hiányosságára visszavezethető alapjogi visszásságok megszűntek.

3. A Gyermekotthon működésének személyi feltételeivel összefüggésben

A törvényi szabályokkal összefüggésben kiemelendő a Gyvt. 9. § (1) bekezdés a) pontja, amely szerint a nevelésbe vett gyermeknek joga van ahhoz, hogy az egészségi állapotához, fejlettségéhez, valamint egyéb szükségleteihez igazodó *állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban, gondozásban részesüljön.*

Egy gyermekotthon létszámminimum normáit az NM rendelet 1. számú mellékletének II. 2. pontja tartalmazza. Eszerint a gyermekotthonban (max. 48 férőhely, max. 12 gyermek/csoport) 1 fő intézményvezetőt, 1 fő gyermekotthon vezetőt, gyermekcsoportonként 1 fő nevelőt, 1 fő gyermekvédelmi asszisztent, 3 fő gyermekfelügyelőt kell alkalmazni, azzal, hogy ha a nevelők száma magasabb, a gyermekfelügyelők és a gyermekvédelmi asszisztensek száma csökkenthető, de a csoportonként alkalmazott szakdolgozók száma 5 fő alá nem csökkenhet. A rendelet 40, illetve 48 fő gyermekre 1 fő pszichológust vagy pszichológiai tanácsadót, 1 fő növendékügyi előadót vagy gyermekvédelmi ügyintézőt, 1 fő gyógypedagógust vagy

---

⁶ Az EMMI Speciális Gyermekotthoni Központ Általános Iskola és Szakiskola Kalocsai Gyermekotthona Általános Iskolája és Szakiskolájában 2021. február 4-én folytatott helyszíni vizsgálatom idején az oda elhelyezett 45 gyermek 53,3 %-a (24 fő) 1-8 hónap várakozás után került a gondozási helyére.

fejlesztő pedagógust, a gyermekotthon speciális gyermekotthoni csoportjában további 1 fő nevelőt vagy gyermekfelügyelő alkalmazását ír elő.

A gyermekvédelmi szakellátás intézményeiben foglalkoztatottak képzési előírásairól az NM rendelet 2. számú melléklete rendelkezik. A mellékletben foglalt szabályok és feltételek alapján a *Gyermekotthon megbízott igazgatójának és a vezetőjének a végzettsége (pedagógus, felsőfokú szociális szakképzettség) megfelel az NM rendelet előírásainak. A nevelők, a pszichológusok, valamint a növendékügyi előadó képzése is megfelel a jogszabályban foglaltaknak.*

Az I. számú Szakmai Egység 1. csoportjában a gyermekvédelmi asszisztens, továbbá 5 fő gyermekfelügyelő képzése megfelel a NM rendelet előírásainak. Az I. számú Szakmai Egység 2. csoportjában a gyermekfelügyelői beosztásban dolgozók képzése nem felel meg az NM rendelet előírásainak a gyermekvédelmi asszisztensek közül 3 fő képzettsége megfelelő. A II. számú Szakmai Egység 2. csoportjában a gyermekvédelmi asszisztens és a gyermekfelügyelők közül 1 fő szakképzett. A II. számú Szakmai Egység 3. csoportjához rendelt szakdolgozók közül a gyermekvédelmi asszisztens és a gyermekfelügyelők közül 3 fő szakképzett.

A rendelkezésre álló adatok szerint a Gyermekotthonban a vizsgálat idején 4 gyermekotthoni csoport működött. *Az engedélyezett 103 főre vetítve ugyan nem, de a működő gyermekotthoni csoportokra vetítve a szakdolgozók létszáma megfelel, a szakdolgozók képzése pedig részben felel meg a jogszabályi előírásoknak.*

A szakdolgozók többsége 2020-ban, illetve 2021-ben kezdett az intézményben dolgozni. A vezetők feladataikat 2021. évtől látják el. A szakdolgozók csoportokhoz rendelése nem minden esetben felel meg a jogszabályi előírásoknak. Például a négy működő gyermekotthoni csoportból két csoporthoz nincs nevelő beosztva, ugyanakkor két csoporthoz két nevelő is tartozik, és az egyik csoportban tanár is dolgozik.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a szakdolgozók az NM rendeletnek nem megfelelő módon történt csoportokhoz rendelése a jogállamiság elvéből eredő jogbiztonsággal összefüggésben, valamint az érintett gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogával összefüggésben okoz visszásságot. A szakképzettség hiánya pedig az érintett gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való jogával összefüggésben okoz visszásságot. Megállapítom azt is, hogy a huzamosabb ideje fennálló, nagyarányú intézményi fluktuáció miatt sérül az intézményben elhelyezett gyermekek állandósághoz és biztonságot nyújtó ellátáshoz fűződő joga, amely szoros összefüggésben áll a védelem és gondoskodás jogának érvényesülésével.

4. A gyermekvédelmi gyámok és a gyermekjogi képviselő tevékenysége kapcsán

A Gyvt. rendelkezik a gyermekvédelmi gyám a gyermek gondozásával, nevelésével összefüggő feladatairól. A Gyvt. 86. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint a gyámnak a kirendelését követően legfeljebb tizenöt napon belül személyesen kell találkoznia a gyermekkel. Ezt követően legalább havonta egy alkalommal, a 6. életévét be nem töltött gyermek esetén legalább kéthetente fel kell keresnie a gyermekeket. A gyám kötelessége, hogy a gyermek számára telefonon elérhető legyen, illetve – a gyermek kérésére – a gondozási helyen vagy semleges helyen való találkozás lehetővé tétele.

A Gyvt. 11/A. § (1) bekezdése szerint a gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében Gyvt. 11/A. § (3a) bekezdése alapján a gyermekjogi képviselő jogosult az általa kezdeményezett időpontban a gyermekkel személyesen, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató vezetőjének,

illetve munkatársának – ideértve a nevelőszülőt is – jelenléte nélkül találkozni. A gyermek gondozási helyének biztosítania kell a gyermek és a gyermekjogi képviselő zavartalan kapcsolattartásának körülményeit.

A vezetői tájékoztatás szerint a gyermekvédelmi gyámok havonta, vagy ennél gyakrabban látogatnak az intézménybe, gyermekjogi képviselő legutóbb személyesen 2021 áprilisában kereste fel a Gyermekotthont. A gyermekjogi képviselőről a megkérdezett gyermekek még nem hallottak, nem tudták mi a feladata. A meghallgatott gyermekek közül ketten akként nyilatkoztak, hogy a gyámjukkal nincs igazán kapcsolatuk. A meghallgatott gyermekek ezen állításait az Integrált Jogvédelmi Szakszolgálat vezetőjének, valamint a Gyermekvédelmi Szakszolgálat igazgatójának részletes tájékoztatása nem igazolta, így – mivel az ellentmondás feloldására ombudsmanként nem rendelkezem megfelelő eszközökkel – e vonatkozásban *alapjogokkal összefüggő visszasságot nem állapítottam meg.*

5. A házirend és a gyermekjogi képviselő elérhetőségének kifüggesztése kapcsán

Az NM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint a gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzőknek gondoskodniuk kell arról, hogy a gyermekek számára megismerhető legyen a gyermekjogi képviselő neve, telefonszáma, valamint fogadóóráinak helye és időpontja. Az NM rendelet 112. § (3) bekezdése szerint pedig a házirend egy példányát a gyermekotthonban jól látható helyen ki kell függeszteni.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a Gyermekotthonban a házirend, illetve a gyermekjogi képviselővel kapcsolatos információk megismerésének eshetőségessége szembe megy a jogszabályi előírásokkal, ezáltal sérti a jogbiztonság követelményét, valamint hatásában alkalmas arra, hogy veszélyeztesse az érintett, gyermekvédelmi gondoskodásban nevelkedő gyermekek védelemhez és a gondoskodáshoz való jogát is.

6. A rendkívüli események rögzítésével összefüggésben

A szociális és gyermekvédelmi intézményekben bekövetkező rendkívüli eseményekkel kapcsolatos intézkedésekről és a jelentés rendjéről a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság 27/2018. (IX.19.) számú *SZGYF szabályzata* (a továbbiakban: Szabályzat) rendelkezik. A Szabályzat 5. § (1) bekezdése határozza meg azokat az eseteket, amikor az intézményvezetőnek kötelezően – az esetleges hivatalos, hatósági vizsgálat mellett – belső vizsgálatot kell lefolytatnia a rendkívüli eseményekhez vezető okok feltárása, a felelősség megállapítása céljából. A Szabályzat a kötelező belső vizsgálatot maga után vonó eseményeken túl az intézményvezető mérlegelési jogkörébe utalja, hogy mikor rendeli el a belső vizsgálatot. A rendkívüli eseményeket a Szabályzat 2. számú melléklete szerint táblázatban kell rögzíteni.

A rendelkezésemre álló iratok alapján megállapítható, hogy a Gyermekotthon a rendkívüli eseményeket *a Szabályzat 2. számú mellékletének megfelelően rögzíti.* A Gyermekotthonban 2020. január 1-jétől 2021 májusának végéig 17 rendkívüli eseményt követően 11 esetben történt belső vizsgálat, a rendőrséget pedig 8 alkalommal értesítették. Az áttanulmányozott dokumentáció szerint a mindenkorai intézményvezető *belső vizsgálatot a Szabályzatban kötelezően előírtakon túlmenően is elrendelt.* Például a Szabályzat alapján kötelező belső vizsgálatot elrendelni a gondozott által az intézmény dolgozója sérelmére elkövetett (súlyos, 8 napon túl gyógyuló) sérülést okozó (erőszakos) cselekmény esetén. A rendelkezésemre álló iratok szerint a Gyermekotthonban a szakdolgozót ért, nem súlyos sérülést okozó

bántalmazás, illetve kortársagresszió esetén is történt belső vizsgálat. A rendőrséget az intézmény büncselekmény elkövetése, engedély nélküli eltávozás esetén értesítette.

Rá kell mutatnom, hogy – a helyszíni vizsgálat, a dokumentumok áttekintésén túl – ombudsmanként alaphatáskörömben eljárva nincs lehetőségem olyan alakszerű bizonyítási eljárás folytatására, amely a bíróság, más hatóság eljárása során lehetséges.

Vizsgálatom során így sem kétséget kizáróan igazolni, sem pedig cáfolni nem tudtam a panaszbeadványban foglalt azon állítást, miszerint előfordult, hogy olyan rendkívüli esemény történt a Gyermekotthonban, mely rendőri intézkedést igényelt volna, az intézmény vezetője azonban a hatóságok értesítését megtiltotta.

7. A gyermekek gondozási helyének kijelölése tekintetében

A rendelkezésekre álló iratok alapján megállapítható, hogy a Gyermekotthon székhelyén élő minden gyermek és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt az illetékes gyámhivatal határozatában megjelölt gondozási helyen tartózkodik. Jelen vizsgálatom ugyanakkor a Gyermekotthon egyes telephelyeire nem terjedt ki, ennek megfelelően a telephelyeken élő gyermekek és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek gyámhivatali határozatának rendelkezésekre bocsátását sem kértem.

Mindezek alapján alapjoggal összefüggő megállapításra nem volt lehetőségem a Gyermekotthon telephelyein élő gyermekek és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek gyámhivatali határozatnak nem megfelelő tartózkodása kapcsán.

8. A Gyermekotthonban nevelkedő gyermekek iskoláztatása kapcsán

8.1 A Gyermekotthon székhelyén és telephelyén is ellát köznevelési feladatokat, a vizsgálat csak a székhelyen működő Belső Iskolát érintette, tagintézményre, a Béke Általános Iskolára nem terjedt ki. A Gyermekotthon alapító okiratában foglaltak szerint a Belső Iskola feladata: „A Gyvt. 156. § (5) bekezdésében foglaltak szerinti közös igazgatású, többcélú gyermekvédelmi intézmény **köznevelési feladatot ellátó önálló szakmai egységében, különleges bánásmódot igénylő, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, továbbá szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján sajátos nevelési igényű enyhefokban értelmi fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók nappali rendszerű általános iskolai integrált nevelése, oktatása, felnőttoktatás.**”

A Belső Iskola maximális engedélyezett létszáma a nappali tagozaton 96 fő, esti tagozaton 36 fő. A nappali tagozaton a vizsgálat időpontjában rendelkezésre bocsátott iratok alapján a Belső Iskolának 21 fő Gyermekotthonban élő tanulóval volt tanulói jogviszonya, továbbá 8 fő Gyermekotthonban nevelkedő gyermek járt külső iskolába, ebből összesen csupán 3 fő folytatott középiskolai tanulmányokat. A 21 főből 13 tanuló rendelkezett olyan szakértői bizottsági véleménnyel, amely különleges bánásmódra való jogosultságot állapított meg, jellemzően enyhe értelmi sérülés, viselkedési rendellenesség, valamint kevert specifikus fejlődési zavar, diszlexia miatt. Az Iskola osztályszerkezete 1-4, 5-6, 7-8 összevont osztályokból állt.

A Belső Iskola összesen 12 fő szakmai álláshellyel rendelkezik, de ténylegesen csupán 6 fő pedagógus és 1 fő igazgató áll alkalmazásban. A 6 fő pedagógusból 4 fő volt, aki 2019-ben vagy előtte is az Iskolában tanított, 2 fő tanár 2020 őszén, míg az igazgató 2021 májusában érkezett az iskolába. A pedagógusok szakképzettsége angol, matematika, kémia, testnevelés, illetve magyar, történelem tantárgyak tanítására terjed ki, továbbá az Iskolában a fejlesztéseket gyógypedagógus biztosítja.

Rá kell mutatnom, hogy a vizsgálat idején **rendelkezésre álló adatok szerint** a Belső Iskola **nem foglalkoztatott természettudományos tantárgyak (földrajz, fizika, biológia), rajz, technika, informatika valamint ének-zene tantárgy tanításához szükséges, jogszabályban előírt megfelelő szakos pedagógust.**

Mindezek alapján megállapítom, hogy a Belső Iskola a betöltött álláshelyek száma, a szükséges szakos ellátottság tekintetében súlyos hiányosságokkal küzd, amely nemcsak a jobbiztonság követelményét sérti, hanem a gyermekek oktatáshoz való jogával összefüggő visszásságot okoz, a jogsérelem közvetlen veszélyét idézi elő.

8.2. A Korm. határozat 1. pontjában a Kormány felhívta az emberi erőforrások miniszterét, hogy a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 51. § (4) bekezdésében foglalt hatáskörében eljárva valamennyi köznevelési intézmény működési rendje 2020. március 16-tól **a nevelés-oktatás tantermen kívüli, digitális munkarendben kerüljön megszervezésre.** A digitális munkarendet oly módon határozták meg, hogy annak keretében a tananyag kijelölése, a tanulási folyamat ellenőrzése és támogatása a pedagógusok és a tanulók online vagy más, személyes találkozást nem igénylő kapcsolatában történik, valamint **a tananyag tantermen kívüli, digitális munkarend keretében történő átadása alkalmas legyen a tanuló tanulmányi követelményeinek teljesítésére.** *A Korm. határozat a gyermekotthonokban működő iskolák tekintetében nem tartalmazott eltérő rendelkezéseket.*

A feltárt tényállás szerint a járvány alatt a Belső Iskola bezárt, a tanulók a gyermekotthoni csoportokban tanultak. A Gyermekotthonban nevelkedő **külső iskolába járó gyermekek számára azonban a Gyermekotthon a digitális oktatás feltételeit nehezen tudta biztosítani,** ezt mind az intézményvezető, mind a dolgozók, mind maguk az érintett tanulók megerősítették. Sőt jelzés érkezett a külső iskolákból is a gyermekvédelmi gyámokon keresztül, mivel az érintett tanulók nem tudtak részt venni a digitális oktatásban. A Gyermekotthon igyekezett orvosolni a helyzetet, de a külső iskolákban tanuló 9 (más forrás szerint 8) fő tanulóra jutó 3 laptop kevésnek bizonyult. Előfordult, hogy az érintett tanulók saját telefonjuk, vagy a saját, illetve a nevelőik által megosztott internetelérést használták az iskolai feladatok megoldására. A Gyermekotthon vezetője hangsúlyozta, hogy az intézmény a helyszíni vizsgálat időpontjában erőfeszítéseket tett az épületben a megfelelő szélessávú internet szolgáltatás megoldására.

Mindezek alapján megállapítom, hogy a Gyermekotthon a külső iskolákkal tanulói jogviszonyban álló tanulók számára – hiányos technikai adottságaiból következően – nem tudta az oktatás tantermen kívüli, digitális munkarendre való átállásának időszakában a külső iskolák által elvárt technikai követelményeket biztosítani, amely tartósan akadályozta az érintett gyermekek oktatáshoz való hozzáférését, amivel az oktatáshoz való joggal összefüggő visszásságot okozott.

Összegzés

A Gyermekotthonban harmadik alkalommal volt ombudsmani vizsgálat. Jelen vizsgálat keretében végzett helyszíni vizsgálat tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a megfelelő tárgyi feltételek biztosítása érdekében a Fenntartó a szükséges intézkedéseket megtette, a csoportok létszáma, valamint a gyermekek csoportbeosztása a hatályos jogszabálynak megfelelt. A szakdolgozók csoportokhoz rendelése azonban nem a hatályos jogszabálynak megfelelően történt, az intézmény

engedélyezett férőhelyeinek alacsony kihasználtsága, a Speciális Gyermekotthoni Egység teljes kihasználatlansága aggályos.

A korábbi vizsgálatokhoz hasonlóan ismételtelen megállapítható volt a Gyermekotthoni részlegben dolgozók szakképzettségének hiánya, valamint a huzamosabb ideje fennálló, nagyarányú intézményi fluktuáció sem szűnt meg. A felújítás alatt álló Gyermekotthonban a házirend, illetve a gyermekjogi képviselővel kapcsolatos információk megismerésének lehetősége esetleges volt.

A Gyermekotthon Belső Iskolája a betöltött álláshelyek száma, a szükséges szakos ellátottság tekintetében súlyos hiányosságokkal küzd. Megállapítható volt az is, hogy a Gyermekotthon a külső iskolákkal tanulói jogviszonyban álló tanulók számára – hiányos infotechnikai lehetőségei miatt – nem tudta a külső iskolák által elvárt technikai követelményeket biztosítani az oktatás tantermen kívüli, digitális munkarend szerinti időszak alatt.

Intézkedéseim

A jelentésben a feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság megszüntetése és jövőbeli bekövetkezésének megelőzése érdekében

1) Az Ajb. 31. §-a alapján *felkérem* a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság főigazgatóját, hogy fenntartóként

- a) intézkedjen annak érdekében, hogy a Gyermekotthon szakmai létszáma, valamint a szakdolgozók képesítése feleljen meg a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és a gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározottaknak;
- b) adjon tájékoztatást a Gyermekotthonban folyó felújítási munkálatok befejezéséről, illetve ennek nyomán arról is, hogy – figyelemmel a gyermekotthoni elhelyezésre váró gyermekek számára – az intézmény mely időponttól tud az engedélyezett létszámnak megfelelő, ahhoz közelítő létszámú gyermeket fogadni;
- c) tegye meg a szükséges intézkedéseket a Belső Iskola álláshelyeinek betöltése és a szakos ellátottság biztosítása érdekében, illetve a digitális oktatásra való átállás esetére teremtsen meg a külső iskolába járó tanulók oktatáshoz való hozzáférését biztosító technikai feltételeket;

2) Az Ajb. 32. §-a alapján *felkérem* a Fővárosi Kossuth Lajos Gyermekotthon igazgatóját, hogy gondoskodjon arról, hogy a Gyermekotthon minden lakóegységében a házirendet és a gyermekjogi képviselő elérhetőségét jól látható helyen függeszték ki.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

Melléklet

